

Dönem : 2
Toplantı : 2

MILLET MECLİSİ S. Sayısı : 262

**Ereğli Kömür Havzasındaki ocakların Devletçe işletilmesi hakkında
3867 sayılı Kanuna ek bir madde eklenmesine dair kanun tasarısı
ve Enerji ve Tabii Kaynaklar ve Plân komisyonları
raporları (1/274)**

T. C.

Başbakanlık

Kanunlar ve Kararlar

Tetkik Dairesi

Sayı : 71-455/6769

25 . 11 . 1966

MILLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığınca hazırlanan ve Türkiye Büyük Millet Meclisine arzı Bakanlar Kurulunca 23 . 11 . 1966 tarihinde kararlaştırılan «Ereğli Kömür Havzasındaki ocakların Devletçe işletilmesi hakkında 3867 sayılı Kanuna ek bir madde eklenmesine dair kanun tasarısı» ve gerekçesi ilişik olarak sunulmuştur.

Gereğinin yapılmasını rica ederim.

Süleyman Demirel
Başbakan

GEREKÇE

Zonguldak Kömür Havzasının son olarak 3867 sayılı Kanunla tamamlanmış olan devletleştirilmesi keyfiyetini mütaakıp, girişilen işletme faaliyeti ve bunun bir icabı olarak tanzim edilen amenajman programı (bu program Büyük Millet Meclisince tasdik ve tasvibolunmuştur) ve tatbikatı sonunda yapılan etütlere paralel olarak vücuda getirilen işletmecilik tesis ve çalışmalarını adı geçen havzadaki kömür teşekküllerinin önemli bir kısmının deniz altına müteveccih varlıkları (maden kömürü rezervleri) ihtiva eylediğini göstermiştir.

Uzun yıllardan beri, (1848' den 1940 yılına kadar) havza, tüzük mahiyetinde olan teamül-nameye tabi hususi rejim sırasında ve bunu takiben devletleştirme teşebbüsleri esnasında, deniz seviyesinin üstüne isabet eden kısımlarda devamlı çalışmalar sonunda azalan kömür varlıklarının alt seviyelere doğru inkişafı nazara alınarak ve aynı zamanda amenajman programının tatbikatı cümlesinden olmak üzere gereken faaliyetin daha derinlere devam ettirilmesi sonucunda havzaya şâmil rasyonel faaliyetin olduğu kadar kömür tezahürlerinin de normal işletmecilik zihniyeti dâhilinde kıymetlendirilmesi fikrine muvazi olarak ve sahili aşarak denizin altına uzanan kömür taazzuvatı içinde çalışmalara başlanmak zorunluğu hâsıl olmuştur.

Bu suretle, şimdiye kadar kara bölgesinde ve fakat deniz seviyesinin altında yapılagelmekte olan çalışma alanı, bu kanunla sahili takiben deniz altındaki varlıklara da (maden kömürü rezervlerine) teşmil edilecek ve yeni bir çalışma safhası başlamış olacaktır.

Yukarıda da işaret edildiği gibi havzanın taşıdığı bu tavazzuv karakteri de nazara alınarak ileride yapılacak işletme faaliyetinin normal şartlar altında gidişini ve emniyetle devamını sağlı-

yabilmek amacıyla bu mahiyetteki varlıklar (maden kömürü rezervleri) üzerinde halen geniş ölçüde çalışmalar yapılmakta olan İngiltere ve Japonya'da gerekli tetkik ve tecrübeleri edinmek üzere buralarda tatbik edilen işletmeciliğin yakından müşahedesini teminen kâfi derecede ihtisas elemanları gönderilmek suretiyle geleceğe müteveccih üstühsal tedbirleri de alınmış bulunmaktadır.

11 . 3 . 1954 te yürürlüğe giren 6309 sayılı Maden Kanununun 271 sayılı Kanunla muaddel 8 nci maddesinin ilk bendi:

(... Kara suları, iç sular ve bunların altında bulunan yerler bu tahdide tabi değildir...)

Hükmü ile Kara Suları altında maden işletilmesine mesaf vermektedir.

Yukarıda belirtilen ve tesbit edilmiş bulunan Ereğli Kömürleri İşletmesi alanının bir kısmının sınırları karadan sahil boyunca takibeylemekte olduğundan sınır genişletilmesi yapılmadıkça, deniz altına uzanan kömür teşekküllerinin Ereğli Kömür İşletmesi tarafından işletilmesine hukukî imkân görülememektedir. Diğer taraftan gerçek ve tüzel kişilerin deniz altındaki havza kömürlerinin devamı üzerinde arama ve işletme hakkı iktisabına sözü geçen muaddel 8 nci maddede imkân vermekte ve dolayısıyla hem hukuk hem de maden kömürü üstühsali bakımlarından anlaşmazlıklara yol açacak bir durum yaratılmış olmaktadır.

Bu tasarının kanunlaşması halinde havzanın yer altı kömür varlıklarının daha rasyonel bir şekilde kıymetlendirilmesi ve sınırlandırılması kabil olacaktır.

Enerji ve Tabii Kaynaklar Komisyonu raporu

Millet Meclisi

Enerji ve Tabii Kaynaklar Komisyonu

12 . 12 . 1966

Esas No. : 1/274

Karar No. : 2

Yüksek Başkanlığa

Ereğli Kömür Havzasındaki ocakların Devletçe işletilmesi hakkında 3867 sayılı Kanuna ek bir madde eklenmesine dair kanun tasarısı, ilgili Bakanlık temsilcilerinin iştirakiyle, Komisyonumuzda tetkik ve müzakere edildi :

Gereğinde arz ve izah edilen hususlar Komisyonumuzca da uygun mütalâa edilerek, tasarı aynen kabul edilmiştir.

Havalesi gereğince Plân Komisyonuna tevdi edilmek üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Başkan
Kütahya
A. C. Bilgin

Sözcü
Zonguldak
K. D. Sungun

Artvin
T. Altunkaya

Elâzığ
S. Gündoğan

Elâzığ
N. Ardaçoğlu

Erzincan
N. Giray

Siirt
H. H. Oran

Urfa
R. Tekeli

Amasya
A. C. Topala

Bütçe Plân Komisyonu raporu

Millet Meclisi
Bütçe Plân Komisyonu
Esas No. 1/274
Karar No. 60

28 . 4 . 1967

Millet Meclisi Yüksek Başkanlığına

(Ereğli Kömür Havzasındaki ocakların Devletçe işletilmesi hakkında 3867 sayılı Kanuna ek bir madde eklenmesine dair kanun tasarısı) ilgili Hükümet temsilcilerinin de iştirakiyle incelendi;

3867 sayılı Kanunla Devletleştirilmesi tamamlanmış olan Zonguldak Kömür Havzasının, işletme faaliyeti ve bunun icabı olarak tanzim edilen amenajman programı ve tatbikatı sonucu adı geçen havzadaki kömür teşekküllerinin önemli bir kısmının deniz altına müteveccih olduğu tesbit edilmiştir.

Deniz seviyesinin üstüne isabet eden kısımlarda devamlı çalışmalar sonunda azalan kömürün alt seviyelere doğru inkişafı nazara alınarak, amenajman programının tatbikatı cümlesinden olarak, kömür tezahürlerinin normal işletmecilik zihniyeti dâhilinde kıymetlendirilmesi için sahili aşarak denizin altına uzanan kömür taazzuvatı içinde çalışmalara başlanmak zorunluluğu hâsıl olmuştur. Bu suretle şimdiye kadar kara bölgesinde ve fakat deniz seviyesinin altındaki çalışma alanı, bu kanun ile sahili takiben deniz altındaki maden kömürü rezervlerine de teşmil edilmiş olacaktır.

Esasen 11 . 3 . 1954 tarih ve 6309 sayılı Maden Kanununun 271 sayılı Kanunla değiştirilen 8 nci maddesinin ilk bendi de kara suları altında maden işletilmesine izin vermektedir.

Ancak Ereğli Kömürleri İşletmesi alanının bir kısmının sınırları karadan sahil boyunu takibetmekte olduğundan sınır genişletilmesi yapılmadıkça deniz altına uzanan kömür teşekküllerinin işletme tarafından işletilmesine hukukî imkân görülememektedir.

Diğer taraftan yukarda sözü edilen 8 nci madde gerçek ve tüzel kişilere, deniz altına uzanan havza kömürlerinin aranma ve işletilme hakkı vermekte bunun sonucu da kömür istihsali bakımından bâzı anlaşmazlıklara yol açmaktadır.

Yukarda arz ve izah edilen hususlar muvacehesinde, kömür havzası sınırlarının deniz altına uzanan maden kömürlerine de teşmilini öngören tasarı aynen kabul edilmiştir.

Öncelik ve ivedilikle görüşülmek ve Genel Kurulun tasvibine arz edilmek üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Başkan Aydın <i>İ. Sezgin</i>	Başkanvekili Rize <i>E. Y. Akçal</i>	Sözcü Sakarya <i>N. Bayar</i>	Kâtip Bolu <i>H. İ. Cop</i>
Adıyaman <i>M. A. Atalay</i>	Ankara <i>İ. Seçkin</i>	Ankara <i>M. K. Yılmaz</i>	Çanakkale <i>Ş. İnan</i>
Erzurum <i>C. Önder</i>	Eskişehir <i>M. İ. Angı</i>	Gümüşane <i>S. Savacı</i>	İstanbul <i>S. Aren</i>
İstanbul <i>N. Eroğan</i>	İstanbul <i>M. Güven</i>	İzmir <i>İ. Gürsan</i>	Kayseri <i>A. A. Hacıpaşaoğlu</i>
Konya <i>S. F. Önder</i>	Ordu <i>A. H. Onat</i>	Sivas <i>G. Sakarya</i>	Trabzon <i>A. İ. Birincioglu</i>
Trabzon <i>A. R. Uzuner</i>		Uşak <i>O. Dengiz</i>	

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Ereğli Kömür Havzasındaki Ocakların Devletçe işletilmesi hakkında 3867 sayılı Kanuna ek bir madde eklenmesine dair kanun tasarısı

MADDE 1. — Ereğli Kömürleri Havzasındaki ocakların Devletçe işletilmesi hakkında 3867 sayılı Kanuna aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

EK MADDE — Türkiye Kömür İşletmeleri Kurumuna bağlı Ereğli Kömürleri İşletmesi Müessesesi tarafından işletilmekte olan Ereğli Kömür Havzası sınırlarının deniz altına uzanan maden kömürlerine şâmil olmak üzere genişletilmesine Bakanlar Kurulu yetkilidir.

MADDE 2. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu kanunun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

23 . 11 . 1966

Başbakan <i>S. Demirel</i>	Devlet Bakanı <i>C. Bilgehan</i>	Devlet Bakanı <i>R. Sezgin</i>	Devlet Bakanı <i>K. Ocak</i>
Devlet Bakanı <i>A. F. Alişan</i>	Adalet Bakanı <i>H. Dinçer</i>	Millî Savunma Bakanı <i>A. Topaloğlu</i>	İçişleri Bakanı <i>F. Sükan</i>
Dışişleri Bakanı V. <i>F. Sükan</i>	Maliye Bakanı V. <i>C. Bilgehan</i>	Millî Eğitim Bakanı <i>O. Dengiz</i>	Bayındırlık Bakanı <i>E. Erdinç</i>
Ticaret Bakanı <i>S. T. Müftüoğlu</i>	Sağ. ve Sos. Y. Bakanı <i>E. Somunoğlu</i>	Güm. ve Tekel Bakanı <i>İ. Tekin</i>	Tarım Bakanı <i>B. Dağdaş</i>
Ulaştırma Bakanı <i>S. Öztürk</i>	Çalışma Bakanı <i>A. N. Erdem</i>	Sanayi Bakanı <i>M. Turgut</i>	En. ve Ta. Kay. Bakanı <i>İ. Deriner</i>
Turizm ve Ta. Bakanı <i>N. Kürşad</i>	İmar ve İskân Bakanı <i>H. Menteseoğlu</i>	Köy İşleri Bakanı <i>S. O. Avcı</i>	